

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 90. ANUL XII.

Sabiu, in 15/27 Novembre 1864.

Telegrafulu este, de doua ori pe septem-
man: joi si Dumineca. — Prenume-
ratiunea se face in Sabiu la espeditor
foiei pe afara la c. r. poste, cu bani
ga'ta prin scrisori francate, adresate
catra espeditura. Pretiulu prenumerati-
unei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a.
ear' pe o jumtate de anu 3. fl. 50. Pen-
tru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu ann
8 fl. era pe o jumtate de anu 4 fl. v. a.
Pentru princ. si tieri straine pe anu 12
pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Insertele se platescu pentru
intea ora cu 7. cr. sirulu cu litere
mici, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si
pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Diet'a transilvana.

Siedinti'a din 1/13 Octobre 1864.

(Continuare si capetu din nr. 88 si 89.)

Apoi se da cuventu lui **Obert**, pentru de a motiva
propunerea sea in privinti'a scol'loru industriale si agronomice.

Propunerea este cea urmato're:

Propunere.

Cu privire la starea presenta a agriculturii si a industriei
in car'a patria;

petrunsi de convingerea, ca caus'a acestei stari triste a
jacutu de o parte in legislatiunea patriei;

si ca prin urmare e un'a din cele mai urgente datorintei
a reprezentantiei tierii, a delatur'a dupa potintia tristele ur-
mari ale acestei stari;

decide diet'a:

a se elabora fara intardiare prin comisiuni spre acestu scopu
denumite:

1. unu proiectu de lege, privitoriu la intemeierea scol'e-
loru inferiore de agricultura;

2. unu proiectu de lege, privitoriu la intemeierea scol'e-
loru inferiere de industria;

3. unu proiectu de lege, privitoriu la deschiderea si fa-
cerea mai multoru drumuri noue, spre indestulirea cerintiloru
de comunicatiune debuincio'se;

4. unu proiectu de lege, privitoriu la efectuarea de espu-
setiuni periodice pentru productele agriculturii si ale industriei
patriotice.

Sabiu, in 23 Maiu 1864.

Franciscu Obert m. p.,

deputatu din cerculu I. de alegere alu scaunulu
Mediasiuului, ca propunatoru.

Refert. **Obert**, dupace atinge, ca propunerea lui au a-
flatu inca dela inceputu partinire atatu de caldura, incatu nu
se teme de sortea eii mai departe, dice camu urmato'rele. La
an. 1841 Presied. dietei de atunci Br. Franciscu Kemény a
disu, ca e rusine, catu de departe sta inderaptu legistatiunea
transilvana fatia cu o vietia regulata cetatienesca. Densulu
inca a luat mandatulu seu de deputatu cu acea propunere,
ca sa conlucre dupa potintia pentru delaturarea releloru atin-
se de Br. Kemény; caci si densulu crede, ca organizarea e-
conomica a tierii intocmai asiá e de lipsa, ca si cea
politica si judiciala. Mai departe crede, ca prin
propunerea sea nu va impedece celelalte lucrari ale dietei,
pentruca sesiunea acest'a e pe gat'a, ear pana la sesiunea
cea mai deaprobe este tempu destulu de preconsultare. Mai
departe a vedutu, ca regimulu a sanctionatu si in alte tieri
asemenea proiecte de legi, ba a si dotatu asemenea institute,
precum d. e. in Keszthely in Ungari'a pentru o scola de e-
conomia a incuviintiatu 65,000 f. si a insarcinatu pre Can-
celari'a aulica ungara a lua mesurile de lipsa inca si pentru
alte doue institute de felulu acest'a, unulu in Debreszinu, si
altulu in Ungari'a de susu. Dar densulu a mai proiectatu si
scole industriale, si cladirea drumurilor in tote partile, si espu-
sitiuni regulate. Se dice, ca Tranni'a este tierra mai cu sema
agricola. Acest'a e adeveratu, pentruca 75% ale locuitori-
loru se ocupa cu economi'a viteloru si agricultur'a, si numai
25% cu meseriele. De aici aru urma, ca legistatiunea sa se
intereseze mai cu sema de agricultura; insa agricultur'a tre-
buie sa fia ajutata de urmatorii 5 factori: scole agronomice,
radicarea meserieloru, creditulu de pamentu, mijloce estine de
comunicatiune, si espositiunile. Pentru creditulu pamentulu
si pentru deschiderea de drumuri noue a luat regimulu me-
surile de lipsa, proponendu 7 drumuri noue, si asiá acestea
se voru face. Ear factorulu celu mai momentosu pentru ina-
intarea culturii in patri'a nostra este infintiarea de scole de
agricultura. Noi nu potemu cuno'sce inca de ajunsu, ce rezultate

bune aru ave lucrarea mai rationala a pamentulu, carea nu
se pote fortia; si deca astadi s'aru sterge economi'a de 3 ho-
tare, atunci deocamdata nu s'aru vede progresse, ci re-
gresse, precum se vedu deja in Brasiovu si Clusiu; pen-
truca poporul sta lipitu de obiceiurile sele cele vechi si nu
priimesce usioru innoiri, si de aceea introducerea unei economii
mai rationala nu se pote demandá prin ordinatfuni, ci trebuie
sa se faca mai multu prin esemple; poporul trebuie sa se
invetie, sa se lumineze, si sa se inzestreze cu idei sanetose
despre agricultura. (Bravo!) Un'a scola de agricultura ade-
veratu ca n'aru fi de ajunsu, ci aru trebui sa se faca celu pu-
tinu 3, caci amu remasu forte departe indereptu, si caci po-
porulu are lipsa de a le vede si de a invetia din ele catu mai
cu usurate. — Altu factoru pentru radicarea agriculturii
suntu meseriele, si vedemu ca n'adeveru agricultur'a in
tierile acelea infloresce mai frumosu unde meseriaru din tierra
cumpera necurmatu productele crude ale agriculturii. (Asia e!)
Engliter'a d. e. scote din tierra putine producte crude; dar in
ce flore se afla agricultur'a, se pote vede de acolo, ca la an.
1863 manufacturi englesesci s'au esportatu de 1400 mill. fl.,
de unde se pote vede, catu castiga agricultur'a din industria.
Engliter'a s'au inavutitu mai cu sema prin aceea, ca langa a-
gricultura au avutu si industria mare, si astfel productele
crude indata au cautare si trecere la industriari, si ale indu-
striariloru la agronomi, si acest'a este isvorulu celu mai de
frunte pentru avuti'a nationala. Tranni'a este incungiurata
de tieri agricole, si problem'a eii nu pote fi nici de-
catu de a remane si ea tierra agricola. (Forte adeveratu!)
Dar dupace vomu intrá si noi in drumurile ferate, noi
cu productele nostre cele crude nici ca vomu pote tine
concurinti'a cu tierile cele bogate dela resaritu, care de
altmintrea si trebuintele civilisatiunei le cunoscu inca in me-
sura mai mica decatu noi. Si nici ca a fostu Tranni'a totde-
un'a tierra agricola, ci in secululu 14 si 15 au avutu negotiu
infloritoriu, — si tocmai pe atunci ea era mai avuta. Engli-
ter'a nu s'au inavutitu prin esportulu producteloru eii celoru
crude in tieri straine, ci prin trecerea loru inlauntrulu tierii,
va sa dica prin meserii. Si de aceea densulu (**Obert**) a pro-
iectatu a se infintiá si scole de meserii, precum si espositiuni
regulate din tempu in tempu pentru incuragiarea atatu a agri-
culturii catu si a industriei. — Aru mai fi de a se vorbi de-
spre spese. Spese mari fondulu tierii nu s'aru face, caci e-
sista unu fondu de comerci, unu fondu pentru scole de agri-
cultura, se pote pretinde subventiunea statulu, si numai re-
stulu aru cade apoi pe fondulu tierii. Insa lucrulu atata e
de momentosu, incatu se pote aduce o jertfa pentru realisa-
rea lui; caci suntu lucruri, cari nici odata nu suntu prea
scumpe, si pentru cari statulu in tote impregiurările trebuie
sa aiba bani, si intre acestea se numera desceptarea poteri-
loru ce dormu, crescerea tinerimci, si asigurarea acelor factori,
de cari atarna bunastarea poporulu. In fine propune, ca ob-
iectulu sa se prede unui comitetu, ce sa se formeze din cate
unu membru de sectiune. (Bravo! Bravo!)

Asupr'a modalitatii, cum sa se pertracteze propunerea lui
Obert, se nasce discussiune viua:

1) **Rannicher**, sprijinitu de **Rosenfeld** si **Budacker**, e
de parere, ca propunerea acest'a dupa § 43 alu regulamen-
tulu sa se redea lui **Obert**, spre a substerne dietei unu pro-
iectu intregu, care proiectu apoi sa se dea unui comitetu spre
consultare si reportare.

2) **Obert**, sprijinitu de **Gaitanu** si de **Thiemann**, aperi
propunerea sea, caci ca individu singularu nu e in stare a-si
castiga datele de lipsa. — In fine mai vine

3) **Gull**, pentru de a propune, ca diet'a sa alega unu
comitetu de 8 membri, care sa elaboreze o representatiune
catra Mai Sea, spre a se tramite din partea regimulu la dicta
proiecte de legi in privintiele acestea. —

Propunerea lui Gull nu afla sprijinire, ci

la votare se primesc propunerea lui Rannicher, dându-se lui Obert asigurare din partea presidiului, ca acest'a i va esoperá dela jurisdicțiunile publice ori ce date, de cari aru avé lipsa la elaborarea proiectului seu.

La ordinea dilei este mai departe

Reportulu

comitetului finantialu despre ambele proiecte de lege, privitoare la stabilirea preliminarului pentru fondulu de concu r i n t i a transsilvanu pe periodulu finantialu

I. dela 1 Nov. 1863 pâna la finea lui Decembre 1864, si

II. pe anulu 1865.

Refert. Schuler-Libloy dupa cuvintele introdu catóre, espune trebuinti'a platirei contribuțiunilor. Cu câtu, dice elu, statulu va dá membriloru sei mai multe folóse si i va scuti de mai multe pagube, cu atât'a mai bucurósu voru portá acesti'a contribuțiunile, numai sa steá contribuțiunile in proporțiune cu poterile contribuentilor. Tranni'a fatia cu tempurile dinainte de an. 1848 nu póte dice, ca folósele eii aru fi propasitu in acea mesura cá contribuțiunile, si aici negresitu este disproporțiune. Tabloulu totalu alu oblegamenteloru tieriei va sa-lu propuna in cele urmatóre. Bugetulu statulu pe an. 1864 arata pentru Cancelari'a aulica tranna cam $3\frac{1}{2}$ mill.; administratiunea finantiala costa peste 1 mill.; cerintiele pentru fondulu de dessarcinarea pamentulu cam 3 mill., in fine feliuritele aruncuri pe comune, si eata summ'a de 10 mill.; totu cam atât'a platesce tier'a si pentru trebuintiele generale ale imperiulu, cari cu tóte la olalta facu cam 300 mill f. pe anu, din cari numai cá interese se platescu 106 mill. pe anu, ear cam 120 mill. cadu pe bugetulu militaru. Astfelu Tranni'a aru avé a suportá 20—24 mill. pe anu. Acum contribuit'au Tranni'a la scaderea datorieloru statulu? Déca dá, atunci s'aru poté prelinde fondulu domesticalu; déca nu, atunci e mai bine a cere din finantie statulu, decátu a umblá dupa finantie proprie tranne, cari ne-aru incarcá totdeodata si cu dessarcinarea pamentulu intréga. (Asiá e!) Afara de spesele sele speciale in summa cam de 5 mill., Tranni'a platesce in cass'a statulu la 4 mill. f. dare directa; indirecta ce—va peste $7\frac{1}{2}$ mill.; darea de vinarsu 1,640,000 f., prisosulu din venitul salineloru cam $2\frac{1}{2}$ mill.; monopolulu de tabacu $1\frac{1}{2}$ mill.; timbre si taxe mai 1 mill., vámi de transitu cam 200,000, vámi interne 140,000 s. a.; domenele statulu in Tranni'a dau numai 30,000, cele predate banței 7000 f., totu baiesitulu numai ce—va peste 200,000 padurile statulu 13,000; asiá incátu cu totulu Tranni'a a contribuitu la bugetulu imperiulu pe an. 1864 numai 11,823,860, f. va sa dica statulu cheltuieste de dóue ori atât'a pentru Tranni'a de câtu are venitu din ea. Totu cam asiá e si cu alte tieri asiá incátu totu cam la 600 mill. spese suntu numai 500 mill. venitu, va sa dica deficitu de 100 mill. Asiá dar nici statulu nu póte dá totu ajutoriulu cerutu, ear creditulu statulu in fine are si elu marginele sele.—Mi se va respunde, ca sa se urce dárile, ori sa se faca crutiári câtu se póte mai mari. Se va face si un'a si alt'a, atâtu din partea imperiulu, câtu si a tieriei; numai câtu capitalulu de lucru alu poporulu nu se póte atacá, nici isvorulu de castigu nu se póte ruiná, precum nici muierea, a cárei gaina ouá óue de auru, n'a potutu castigá deodata tóte óuele taindu—si gain'a.—Pânacandu se va face reformarea contribuțiunei imperiale, va trebui sa ne ajutámu noi insíne, si acést'a o vomu face urcandu productivitatea, mai cu séma inaintandu agricultur'a.—Din tóte aceste impregiurári urméza, ca atâtu finantie tieriei, câtu si ale statulu pretindu cea mai mare crutiare, si din acestu punctu de vedere a conceputu comitetulu raportulu seu (Bravo!) (Citesce raportulu in limb'a germana.)

Binder propune incheierea siedintiei, Negrutiu trecerea dela desbaterea generala la cea speciala. Deci se citescu propunerile facute de comitetu:

„De óre—ce in sa adausulu la fondulu tieriei pentru periodulu finantiale $186\frac{3}{4}$ statatoriu din 14 luni efective s'a incassatu si mai ca s'a si cheltuitu, prin urmare nici o schimbare nu s'aru mai poté face, — pentru aceea urméza mai inainte

Propunerea.

Inalt'a dieta sa binevoiésca:

„I. Preliminarulu pe periodulu finantialu $186\frac{3}{4}$ statatoriu din 14 luni a-lu incuviintiá intru totu cuprinsulu lui, si proiectulu de lege ce stá inainte a-lu acceptá nestramutatu cu acei trei articuli, si a-lu substerne spre aprobarea pré'nalta cu aceea dechiarare, ca s'a esaminatu totodata si preliminarulu pe a. 1865, la care s'au esprimat dorintiele, acceptárilor si provócárilor, cu scopu de a se realisá inca pe anulu 1865;“

„II. Preliminarulu pe periodulu finantialu 1865 alu revedé, si propunerile facute la rubricile singuratice a le supune decisiunei sele.“

Se primesc fara desbatere.

Articululu 1 dar suna asiá:

Articululu de lege

privitoriu la stabilirea fondulu transsilvanu de concu r i n t i a alu tieriei pentru periodulu finantialu din 1 Novembre 1863 pâna'n ultim'a Decembre 1864.

Art. I. Spre a aduce in venitoriu anulu de pâna'acum administrativu in consunantia cu anulu solariu, se estinde duranti'a anulu administrativu 1864 pe 14 luni, va sa dica, pe periodulu dela 1 Novembre 1863 pâna la 31 Decembre 1864.

Art. II: Spesele totale ale fondulu tieriei pentru periodulu susumentionatu se aplacidéza in summ'a de 219,411 fl. v. a.

Art. III. Spre acoperirea pártii din summ'a de 151,031 fl. a spesseloru totale, care nu se póte acoperi din veniturile proprii ale fondulu tieriei, preliminate cu 68,380 f., se va escrie si scóte pe periodulu finantialu 1864 o aruncatura de $4\frac{1}{2}$ xr. pe fiacare f. alu dáriloru directe imperatesci (exceptiunandu—se in sa adaugamentele extraordinarie).

Urméza preliminarulu pe an. 1865, in privinti'a cáruia dice raportulu:

In preliminarulu pentru a. 1865 recerinti'a sub titlu 1 pentru Esactoratulul provincialu pusa cu 29,455 fl. s'a scadiutu dupa alaturatul conspectu la 25,405 fl. din cauza, pentru ca mai multe posturi séu nu suntu implinite, séu respectivii amploiati suntu airea aplicati, séu pentrucá sa—si póta acceptá reducerea acelor posturi, si asiá rubricile suscepte in titlulu 1 se recomanda spre incuviintiare cu aceea propunere:

„ca spesele pentru Esactoratulul provincialu suntu a se suscepce in preliminarulu pe a. 1865 de incuviintiare in sum'a redusa la 25405 f. v. a., cu privire in sa la aceea, ca reorganizarea perfecta a Esactoratulul provincialu stá la inaltulu regimu sub pertractare, inaltu acelasu aru fi de a se recurá, cá sa predee despre aceea dietei câtu mai curendu o propuseliune, eara pâna atunci sa sisteze implinirea posturiloru vacante.“

Recerintia. Titlu 1. Esactoratulul provincialu.

1. unu Esactoru 1260 f. 2. unu Vice Esactoru 1050 f. 3. patru Consiliari de esactoratu 2 à 945 f., 4. 2 à 840 f., la olalta 1890—3570 f., 5. unu Registratoru 635 f., doispredece Oficiali de esactoratu; 6. 2 à 735 f.—1470; 7. 5 à 630 f.—3150 8. 5 à 525 f.—2625, cu totulu 7245 f.; 9. optu Ingrosisti, 6 à 367 f. 50 xr.—2205, 10. 2 à 315 f.—630 cu totulu 2835 f. 11. 6 Accesisti à 262 f. 50 xr.—1575 f. 12. unu Usieriu 263 f. 13. unu Servitoriu de oficiu 262 f. 14. unu Ajutatoriu de servitoriu 210 f., 15. Adause de functiune si de suplinire *) 2000 f. 16. siepte Diurnisti à 80 xr. incirca 2000 f. 17. Remuneratiuni si ajutorie 900 f. 18. Trebuintiele oficiulu si de cancelaria 1300 f. 19. spese diverse 200 f. v. a.

Summ'a 25,405 f. v. a.

Schuler—Libloy in cuventu lungu cere incuviintiarea acestei positiuni dupa propunerea comitetulu, ear representantele regimulu dupa propunerea regimulu;

la votare se primescu tóte trei pártile din propunerea respectiva a comitetulu, cu cari siedinti'a se terminá la 2 óre.

Dela Senatulu imperialu.

In siedinti'a 2. a casei de susu actele cele mai insemnate suntu: citirea pactulu familiaru privitoriu la priimirea corónei messicane din partea Archiducelul Ferdinandu Maximilianu, si la propunerea cardinalulu Rauscher alegerea unui comitetu de 9 membri (cardinalu Rauscher, Br. Münch, Cont. Kuefstein, gener. conte Thurn, Br. Lichtenfels, princ. Iablonsky, Episcopulu Fogarasu, cont. Leone Thun pentru compunerea unei adrese la cuventulu tronulu.—Contii Kronberg, Khevenhüller, Münch si Episcopulu Br. de Siagun'a lipsescu.—Si in cas'a ablegatiloru, la propunerea betránulu Abate dela Molk, Eder, se primesc compunerea unei adrese, si dupa o discussiune in privinti'a numerulu—centrulu cu proponintele Eder dice: 12, stâng'a cu proponintele Schindler: 9,— se defige cu 93 contr'a 69 voturi numerulu de 12, si se alegu: Dr. Giskr'a cu 166 voturi (tóte), Dr. Brinz cu 136, Zimmermann cu 136, Dr. Herbst cu 129, Dr. Berger cu 127, cont. Potocki cu 115, Br. Protobevera cu 93, Br. Tinti cu 92, Kuziemski cu 90 si Hagenauer cu 88. Acesti'a 10 au majoritate absoluta; pentru 2 trebnie sa se faca alegere successiva, din carea reesu: Dr. Ryger cu 92

*) La Numerulu postalu 15 se observá, precumca se ascépta, cá inaltulu regimu va luá adausele suplinitoare pentru amploiati si servitorii c. r. disponibili pâna la marimea salarielor loru anterioari asup'a vistieriei statulu, si va liberá fondulu, care la aceea nu e oblegatu.

și Mog'a cu 86 voturi.— (Notari se alesera: Dr. Fleckh, Dr. Hanisch, Dr. Hassmann, Greuter, Gull, Puscariu, contele Chr. Kinsky și Obert; ordinatori: Dr. Gross, Steffens, cont. Wrantislaui și nob. de Mende.

În ședința 3. a casei ablegatilor se constituie comitetul pentru adresa și despartimintele, apoi se publică rezultatul alegerilor pentru comitetul de verificare și petițiuni.— Unu proiectu adusu în ședința trecută din partea Dr. Berger, privitoriu la processul dep. Rogavsky, se împartășește între membrii. Apoi se dă spre citire o interpelațiune a lui Schindler și consoti; ca are de cugetu regimulu a aduce încă în sesiunea acést'a unu proiectu de lege pentru responsabilitatea ministrilor față cu senatul imperialu? Ministrulu Schmerling respunde, ca va dá desluciri în un'a din ședințele următoare.— Ministrulu Mensdorff comunica și aici actulu familiaru pentru Archiducele Maximilianu.— Ministrulu Plener subterne computulu încheiatu depe an. 1862, după care speșele reale au întrecutu speșele preliminate de 394 mill. cu 1½ mill., ear veniturile reale au întrecutu pre cele preliminate de 294 mill. cu 25 mill. Apoi asterne bugetulu pe an. 1865; preliminate suntu 548½ mill. spese, și 518 mill. venituri. Cele 30 mill. ce lipsescu se voru acoperi parte prin cele 18 mill. ce are să castige Austria că despăgubire din resbelulu danesu, parte prin operațiuni ereditale de 12 mill.— Apoi subterne unu proiectu pentru reformarea dărilor, la carea regimulu s'a luat după principiulu contribuțiunei din castigulu curatu; asemenea proiecte de legi pentru imputinarea dărei vinarsului cu 10% și altulu pentru imputinarea dărei capului în Transsilvania.

La ordinea zilei e citirea antăfa a raportului comisiei pentru controlarea datorielor statului, pentru care se alege unu comitetu de 9 membri: Stummer, Dr. Brest, Kirchmeyer, Kaisersfeld, Skene, Pummer, Snida, Backofen și Szabel.

Preliminariulu statului pe an. 1865.

este urmatoriulu:

I. Recerinti'a.	Statulu de curte	1,421,144 f.
1.	Cancelari'a de cabinetu	63,482 f.
2.	Consiliulu imperialu	966,312 f.
3.	Consiliulu de statu	146,782 f.
4.	Consiliulu ministriloru	65,985 f.
5.	Ministeriulu de esterne	2,374,430 f.
6.	Ministeriulu de statu	31,104,350 f.
7.	Cancelari'a de curte ungara	12,071,015 f.
8.	Cancelari'a aulica transsilvana	3,543,391 f.
9.	Cancelari'a aulica pentru Dalmati'a, Croati'a Slavoni'a	2,165,997 f.
10.	Consiliulu de instructiune	55,140 f.
11.	Ministeriulu de finanție	342,876,466 f.
12.	„ comeriulu și economi'a	
	natiunala	13,606,741 f.
13.	„ de justitiu	8,204,894 f.
14.	„ de poliția	3,372,864 f.
15.	Dicasteriele de controla	3,795,881 f.
16.	Ministeriulu de resbelu	105,767,772 f.
17.	„ de marina	11,102,766 f.

Summ'a 548,705,412 f. v. a.

II. Acoperirea

1.	Venituri proprie ale ministeriului de esterne	114,100 f. v. a.
2.	detto ale ministeriului de statu	457,968 f.
3.	detto ale Cancelariei aulice ungare	266,037 f.
4.	detto ale Cancelariei aulice transsilvane	79,375 f.
4.	detto ale Cancelariei aulice croate	45,100 f.
5.	detto ale administratiunei financiale	157,948 f.

Dări directe:

1.	Contributiunea pamentului	69,835,500 f. v. a.
2.	„ zid-riloru	23,844,500 f.
3.	„ de castigu	6,847,400 f.
4.	„ de castigu personalu	5,145,000 f.
5.	„ de venitu	20,790,600 f.
6.	„ pentru ereditate	21,300 f.
7.	„ regala restante	24,400 f.
8.	taxe pentru executiunea dărilor	290,300 f.

Dări indirecte:

1.	darea de vinarsu	16,868,800 f. v. a.
2.	„ „ vinu și mustu	6,265,500 f.
3.	„ „ bere	16,886,758 f.
4.	„ „ carne și vite de taiatu	5,520,289 f.
5.	„ „ zaharu	7,810,530 f.
6.	alte dări de consumu	1,920,947 f.
7.	arendări	5,126,505 f.
8.	alte venituri	153,419 f.

9.	vam'a de granitiu	16,081,080 f.
10.	sarea	39,983,600 f.
11.	tabacu	60,883,892 f.
12.	timbru	16,648,092 f.
13.	taxe	885,281 f.
14.	taxe dela documente	26,497,441 f.
15.	loteri'a	18,295,475 f.
16.	vâmi interne	3,338,126 f.
17.	punțierea	93,540 f.
18.	taxe în Lombardo—Veneti'a	134,000 f.
	Venituri din bunurile statului	5,107,420 f.
	venituri din padurile statului	10,803,539 f.
	venituri din averi confiscate	649,436 f.
	fabrice erariale	1,463,115 f.
	montanistic'a (baiaștulu)	27,951,272 f.
	monetari'a (banari'a)	25,598,878 f.
	venituri din vendierea proprietăților de stat	33,806,270 f.
	starea cassei preste totu	14,941,165 f.
	ministeriulu de comeriulu (posta, telegraf. etc.)	16,605,673 f.
	venituri proprie ale ministeriului de poliția	548,850 f.
	detto ale dicasterielor de controla	1,666 f.
	detto ale ministeriului de resbelu	9,066,227 f.
	detto ale ministeriului de marina	391,504 f.
	Summ'a	518,227,816 f. v. a.
	prin urmare lips'a	30,477,596 f. —

Sabiiu în 14/26 Novembre. Fôia germana de aici ne spune, ca statutele reuniunei agricole transsilvano-sasesci s'au întaritu în form'a lor cea nouă, și vinu a se pune în lucrare. —

Din Brasiovu scrie „Gazet'a Transsilvana“, ca Reuniunea femeilor române și-a ținutu adunarea generala în 7/17 Nov. numerulu membrilor contribuente din Brasiovu 80, din Sabiiu 14; fondulu numera 25,294 fl. 80 xr. — Presedinte se alese stim. dómna Anastasi'a Demianu D a t c o. —

Privitoriu la congressulu serbescu. Pertractările în ministeriulu de statu asup'a decisiuniloru congressului Carlovitanu suntu terminate; comisarulu reg. generalulu Filipovici în câte-va zile va parasí Vienn'a, și apoi se va conchiamá congressulu serbescu deliberativu.

Varietăți și noutăți de di.

Averea comunei Vienn'a la sfârșitul anului 1863. faceá 17,125,382 f. —

La împrumutulu cel nou, după cum spune „Press'a“, până în 6/18 Novembre se înscrișesera preste 27½ mill. fl., va să dăca cu 2½ mill. mai multu decum se cereá. Acest'a aru fi unu semn bun pentau starea financiala a imperiului nostru. — După scirile cele mai noue însă acéla a trecut de 46 milliône, va să dăca au ajunsu mai catimea indoita, decum trebuia. —

Statutele Asociatiunei literarie din Bucovin'a s'au întaritu. Salutámu cu bucuria acésta nobila întreprindere a fratiloru din Bucovin'a, și dorimu, cá sa vedemu în curendu tóte trei asociatiunile române din Austria rivalisandu între sine pentru propagarea culturai poporului nostru. —

Principatele române unite.

Datorimu publicului nostru de câte-va numeri încóce o referada mai pe largu despre cele ce se ntemplu în Romani'a; suntemu fericitu, ca potemu referi mai totu lucruri de acelea, ce servescu spre folosulu țerei și spre onórea și glori'a guvernului eii.

Amu amintitu în nr. din urma, ca legea de espropriare pentru utilitatea comuna s'a publicatu; astadi avem sa adaugemu, ca s'a publicatu și codic'a penala. —

După decisiunea consiliului de ministri se va fundá unu buletin alu legiloru, în care se voru publicá tóte legile, ce s'au promulgatu dela an. 1859 încóce și se voru mai promulgá în venitoriu; totdeodata cu acésta dispozițiune se o-presce privatiloru, de a mai edá și tipari legile din propri'a lor autoritate.

Prin decretu domnescu la universitățile din Iasi și Bucuresci se institue cursuri speciale pentru științele naturii. Scopulu acestei institutiuni este, de a formá barbati de specialitate mai cu séma în Geologia, cari apoi sa perscruteze după indegetările științelor pamentulu Romaniei, atátu de binecunoscutu cu tóte darurile, dar atátu de puțin cunoscutu până acum chiaru și de fii lui. Totdeodata se va constitui o comisiune permanenta Geologica, ai cărei membri voru împarti tóta țier'a în anumite cercuri și voru cercetá crucisulu și curmezisulu firea pamentului, și astfel, facendu fiacare o cartă geologica a cercului seu, voru pregati compunerea unei carti geologicé generale.

Fiindca în Romani'a suntu multe comune romano-catolice, care priimiau preotii lor din strainatate, și fiindca prin această impregiurare inimile acestor locuitori mai multu se înstrainau decâtu se apropiu de patri'a lor: pentru aceea ministrulu cultelor a chipsuitu înfiintarea unui semmariu micu romano-catolica lângă Episcopi'a rom.-cat. din Iasi, și acestu planu alu ministrului, aprobandu-se din partea consiliului ministrilor, s'au intaritu și din partea Domnitorului.

Lângă fôia „Dunarea“, ce ese de curendu în Craiov'a, mai apare și alta fôia comunala, comerciala și industrială, cu numele „Mercuriu“ la Galatiu, sub redactiunea d. C. Troteanu, cunoscutu cititorilor „Bucimului“ că colaborante alu aceluia. Astfel în curendu tôte orasiile mai însemnate ale României voru avé și câte unu diuariu propriu. (Totmai pecandu încheiamu, ne sosese o fôia nouă: „C o n s t i t u t i u n e a“ sub redactiunea d-lui I. I. Pall'a.)

O cauza interesanta decurge de presinte între Russi'a și Romani'a. Statulu romanescu adica avă în Bassarabi'a, și anume în orasiile Reni, Chili'a și Ismailu zidiri colosale, în care Russii concentrasera tóta puterea lor din aceste tînuturi. Candu în urm'a tractatului de Parisu aceste părți ale României reintrara în posesiunea ei, oficerii și funcționarii russesci, cu manica adeveratu muscalésca, vendusera privatiloru cu pretiuri bagatele acele zidiri, spre a le strică și a se întrebuintia materialulu din ele pentru alte lucruri. Acum statulu romanescu reclama proprietatile sele în puterea articolului 20 alu tractatului de Parisu, și Russi'a însasi recunósce dreptatea acestor reclamatuni. Mal multe comisiuni renduite candu de o parte candu de alt'a pentru constatarea lucrului remasera fără resultatu, panacandu în fine acum cu învoirea ambeloru staturi se va compune o comisiune internatiunala, ce va constă din unu delegatu alu Russiei, unu ampoiatsu alu ministeriului de finantie român, din prefectulu și presedintele tribunalului de acolo, unu reprezentante alu cumperatoriloru, și unu translatoru russu.— Vorbindu despre Bessarabi'a, vomu adauge inca, ca Guvernulu romanescu a luat mesurile de lipsa, spre a intră salinele de mare din Bessarabi'a în contulu și administratiunea statului.

Judetiele României, cu ocaziunea celei d'antâin adunări a consilieror lor, s'au întrecutu în zelu patriotic și în devotamentu pentru Domnitorulu. Lângă manifestatiunile de felulu acest'a, ce le publicaramu în numerulu nostru din urma, avemu sa mai adaugemu următoarele: Consiliulu districtului Ilfov a votatu cladiria și întretinerea unui spitalu cu 24 paturi în Olteni'a, celu din Buzeu înfiintarea unei gradini și a unui monumentu cu numelu Domnitorului; celu din Folticeni înfiintarea unui Gimnasiu, celu din Calarasiu unu actu de multiamita, o scôla și o gradina; celu din Tecuciu o gradina și unu monumentu; celu din Ploiesci, celu din Giurgiu, celu din Barladu, celu din Romanu, celu din Focsiani, celu din Vâlcea adrese de multiamita, apoi celu din Caracala 3000 #. pentru facerea unei gradini publice pe numelu Domnitorului, celu din Valcea inca și cladiria unui colegiu cu numelu Alessandro Ioann I; celu din Tergovistea înfiintarea unei gradini, celu din Slatin'a formarea unei piatie cu o fontana, deasupr'a cărei'a se va asedia bustulu Domnitorului din bronz; în fine celu din Severinu a substeroutu Domnitorului adresa următoare: Înaltimei Sele Alessandro Ioann I. Domnitorulu Principatelor române unite.

Pe lângă tôte actele, de care adeveratii Români au sa se felicite, din momentulu de cându Romani'a avă fericirea sa fia carmuita de M: Vóstra, maretulu actu din 2 și 14 Maiu, care redede Românilor dreptulu strabune, perdue de atâti seculi, și vieti'a ce M. Vóstra ati datu judetielor, incredintandu-le regularea intereselor locali; tôte acestea crediendu a ne accorda libertatea sa esprimâm M. Vóstre în deplina consciinta viuele nóstre simtiaminte, dreptu unu micu semnu de marea recunoscintia ce datorim Înaltimei Vóstre, autorele acelu maretu actu din 2 și 14 Maiu, precum și acelorulate ce-lu succedu: consiliulu judetienu din Mehedinti, spre gloriós'a memoria, rôga respectuosu pe M. Vóstra a se încuviintia prim'a votare ce face astadi pentru înfiintarea unui basin-funtana în piéta principala a comunei Severinu, ce purtandu gloriósulu nume de Alessandro Ioann I. sa fia pentru folosulu publicu, de care suntemu mandri, ca utilitatea ce va representă va atrage asupr'a M. Vóstre binecuvântarea publicului. Era dreptu profunda recunoscintia, ce cá Români datorim M. Vóstre pentru atâtea acte maretie, care asigura fericirea patriei nóstre, Ve rugâm, Prè Înaltiate Dómne, a priimii asigurarea devotamentului cu care în sincer'a nóstra consciinta, ne engagiâm a servi cu credintia nóvelor institutiuni și tronului M. Vóstre.

„Traiésca Romani'a !

„Traiésca Alessandro Ioann I. pentru deplin'a eii fericire !“

Prospectu politicu.

„Memorial diplomatique“ din Parisu aduce unu felu de programu alu politicei dinafara a Austriei, a cărei esintia e, ca Austri'a doresce sustinerea păcei.

În urm'a păcei germano-danese Austri'a și Prussi'a voru propune cătu de curendu la confederatiune tractatulu de pace.

și atunci apoi dór se va mai face unu pasu înainte în privinti'a succesiunii în ducatele germane, devenite acum fără domnitoriu. — Re'ntórcerea trupelor austriace și prusse din Schleswig duréza necurmatu.

Camer'a italiana a desbate meru la conventiune. Cestiunea Venetiei inca vine laivire, și unii din deputati mersera pâna a pretinde, cá Itali'a sa provóce pre Austri'a a golf Veneti'a; într'aceea ministrii combatu cu seriozitate aceste pretensiuni, care aru fi egalu cu declararea resboiului cátra Austri'a. — În siedinti'a din 7/19 Novembre Donato est cu o propunere de totu noua: cá adica capital'a Italiei sa se transpuna în Florenz'a, ci la Neopole; propunerea însă, combatuta de mai multi ablegati chiaru din Neopole, în fine se retrage.

Se vorbesce, ca Russi'a va sa pună dealungulu fruntarielor Moldaviei și Galitiei 60,000 feciori, cari s'au re'torsu din Caucasu, — ceea-ce se adeverese și din corespundintiele din Romani'a. —

Corpulu legislativu alu Franciei se crede ca se va conchiamá pe capetulu lunei lui Ianuariu. Bun'a armonia între Austri'a și Franci'a duréza necurmatu. — Se crede, ca între Austri'a și Prussi'a se pertractéza seriosu priimirea Venetiei în confederatiunea germana. Asemenea se crede, ca Austri'a va face vre-unu pasu înainte întru recunóscrea regatului Italiei.

Bugétulu Greciei pe an. 1865 arata venituru de 28½ mill., spese 27 mill., va sa dica prisosintia de 1½ mill. Armata și marin'a de resbelu se voru urcă la 12,000 feciori.

Mai nou.

Dupa o depesia telegrafica a „Herm. Ztg. etc.“, ministrulu Schmerling în siedinti'a din 22/24 Novembre respunde la interpelatiunea lui Schindler din siedinti'a 3 (vedi Senatulu imperialu.): Ca regimulu n'are de cugetu a aduce în sesiunea acést'a unu proiectu de lege despre responsabilitatea ministrilor. Tempulu celu potrivit pentru acést'a va fi numai atunci, candu constitutiunea imperiala va ajunge la valóre adeverata în tôte părțile imperiului. Ministrulu néga, ca prin lips'a unei atari legi se vatema vieti'a constitutiunala, dupace responsabilitatea e sanctiunata dejá în principiu, și espune, ca în cele mai multe alte staturi constitutiunale astfelu de legi se dedura asemenea numai tardiu dupa introducerea constitutiunei, și ca în multe staturi, și anume în Belgiu, nici ca exista vre-o lege de responsabilitate.

Publicarea

baniloru incursi la fondulu Assoc. transilvane dela 5 Octobre a. c. pâna în 8 Nov. a. c. ad. pre tempulu siedintei lunarie a Comitetului Asociatiunei transilvane:

1. Prin D. Administratoru protopopescu din Mediasiu, Dionisie Chendi, s'a tramesu la fondulu Asociatiunei transilvane 13 fl. v. a. și anume:

a) dela D. Sea 5 fl. v. a. cá tacsă de m. ord. pre an. 186¼ și 1 f. pentru diploma 6 f., apoi cá contribuiuri benevole dela urmatori parochi: a) Iacobu Tarchila din Sic'a mare 1 f., b) Ioann Vacareanu din Frâu'a 1 f., c) Ioann Borosianu din Mosn'a 1 f., d) Teodoru Romanu din Atielu 1 f., e) Georgie Crisanu din Mediasiu 1 f., f) Nicolaie Dorc'a din Agerbicu 1 f., g) Petru Chetianovicu din Copsi'a mica 1 f. Summ'a totala 13 f. v. a.

2. Dela invetiatoriulu din Cartisior'a Nicolaie Budacu pentru diploma 1 f.

3. Prin D. Aless. Papiu Ilarianu s'a tramesu la fondulu Assoc. cá tacsă de m. ord. pre an. 186¼ 4 # în natura, și anume:

a) dela D. Sea Falcoianu V.-pres. la curtea de cassatiune în Bucuresci 2 #, b) D. Vasiliu Pop'a proprietariu în Bucuresci iarasi 2 #.

4. Deadreptulu la cass'a Asociatiunei au incursu cá tacsă de m. ord. pre an. 186¼ dela siedinti'a Comitetului din Octobre pâna la siedinti'a Comitetului Assoc. din 8 Novembre:

a) dela D. Secretariu judeciariu Ioanne Macelariu din Mercurea pre an. 186¼ 5 f., b) D. Cassieru alu Assoc. Constantinu Stezar pre 186¼ 5 f., c) D. Concipistu gub. Ladislau Tamasiu pre an. 186¼ 10 f. Summ'a 20 f. v. a.

5. D. negociatoriu Antoniu Bechnitiu pentru actele adunârilor gen. I. II. III. și IV. a depusu la Secretariatulu Assoc. 1 fl. 30 xr. v. a.

Sabiiu în 8 Novembre 1864.

Dela Secretariatulu Asociatiunei transilvane.

Nr. 40—2

EDICTU.

Prin care Ann'a lui Simeonu Morariu din Ludosiu, Scaunulu Mercurei, care cu necredintia au parasitu pre legiuitulu eii barbatu Sofroniu Maniu din Apoldu mare, fara a se sci loculu allârei eii, se provóca prin acést'a, cá în terminu de 6. luni dela datulu de fatia negresitu sa se infatisieze inaintea Scaunului protopopescu subscrisu, căci la din contra, procesulu incamînatu se va otari și fara de dên's'a în întielesulu S. S. Canóne bisericesci. Sabiiu în 1 Octobre 1864.

Petru Badila, m. p.
Prot. gr. res. alu Mercurei.